

Read the full book on: 10.1787/9789264235120-en

Aynı Gemideyiz: Daha Az Eşitsizlik Niye Herkese Kazandırır

Türkçe Özet

Gelir eşitsizliği iyi zamanlarda da, kötü zamanlarda da artmıştır

Çoğu ülkede zengin ile yoksul arasındaki fark son 30 yılda en yüksek düzeyine çıktı. Günümüzde OECD ülkelerinde nüfusun en zengin %10'u en yoksul %10'a göre 9.6 kat daha fazla kazanıyor. 1980'lerde bu oran 7:1'de seyrederken 1990'larda 8:1'e ve 2000'lerde de 9:1'e çıktı. Gelişmekte olan birkaç ekonomide, özellikle de Latin Amerika'da gelir eşitsizliği azalmıştır fakat gelir uçurumu OECD ülkelerine göre genelde daha yüksek seyretmektedir. Kriz süresince özellikle istihdamdaki gerilemeden, vergiler yoluyla yeniden dağıtım yapılmasından ve yapılan aktarımların eşitsizliği ancak kısmen dengelemiş olmasından ötürü gelir eşitsizliği artmaya devam etmiştir. Ancak gelir dağılımının en alt tarafında gerçek hane içi gelirleri, krizin en ciddi ölçüde sarstığı ülkelerde çarpıcı bir düşüş göstermiştir.

Son zamanlarda eşitsizlik etrafında gelişen tartışmaların büyük bölümü özellikle "en üst %1'lik kesim"e odaklanmıştır. Düşük gelir sahiplerinin ve düşük gelirli hanelerin - sadece en alt %10 değil en alt %40'ın sayısındaki göreceli azalma ise pek iyi anlaşılmamaktadır. Bu rapor özellikle bu hanelere odaklanarak kendilerinin ekonomik konumunu zayıflatan faktörlerden bazılarını ve eşitsizlikteki artışla başetmeye dönük politika seçeneklerini irdelemektedir.

Daha fazla eşitsizlik ekonomik büyümeyi aşağı çekiyor ve fırsatları heba ediyor

Eşitsizlikteki artış, toplumsal uyum üzerindeki etkisinin ötesinde uzun vadeli ekonomik büyüme için de zararlıdır. Gelir eşitsizliğinin 1985 ile 2005 arasında artmış olmasının, örneğin uzun vadeli serilerin mevcut bulunduğu OECD ülkeleri genelinde 1990 ile 2010 arasında kümülatif büyümeyi ortalama olarak yüzde 4.7 puan geriletmiş tahmin edilmektedir. Temel itici güç - dağılımın en alt %40'ını oluşturan - alt gelir grubundaki haneler ile nüfusun kalan kısmı arasındaki farkın açılıyor olmasıdır.

Eşitsizlik ile büyüme arasındaki başlıca aktarım mekanizması, beşeri-sermaye yatırımdır. Farklı sosyo-ekonomik geçmişlerden gelen bireyler arasındaki eğitim sonuçlarında her zaman bir fark olsa da, eşitsizliğin yüksek olduğu ülkelerdeki fark açılmaktadır zira dezavantajlı hanelerdeki insanlar kaliteli eğitime ulaşmak için mücadele vermektedirler. Bu da büyük miktarda potansiyelin boşa harcanması ve sosyal geçişkenliğin azalması demektir.

Standart-dışı işlerdeki artış, iş fırsatları yaratabilir fakat aynı zamanda eşitsizliğin artmasına da katkı yapmaktadır

Geçici ve yarı-zamanlı işler ile serbest istihdam artık OECD ülkelerindeki toplam istihdamın yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. 1990-ortalardan bu yana yaratılan iş imkanlarının yarıdan fazlası standart-dışı işlerde olmuştur. Standart-dışı işçilerin pek çoğu kazançlar, iş güvenliği veya eğitim imkanları gibi iş

kalitesine dair pek çok hususta daha kötü durumdadır. Özellikle düşük vasıflı, geçici işçiler ciddi ölçüde maaş cezalarıyla, kazanç istikrarsızlığıyla ve daha düşük maaş artışlarıyla karşılaşmaktadırlar.

Standart-dışı işlerden gelen kazançlara büyük ölçüde bağımlı olan hanelerin gelir yoksulluğu oranları daha yüksektir (ortalama %22) ve OECD ülkelerinde bu gibi ailelerin sayısındaki artış genel eşitsizliğin artmasına katkı yapmıştır.

Standart-dışı iş, daha istikrarlı istihdama giden bir "atlama taşı" olabilir - fakat bu işin türüne, işçilerin ve işgücü piyasası kurumlarının niteliklerine bağlıdır. Birçok ülkede daha genç işçilerin, özellikle de geçici iş sözleşmeleri yapmış olanların daha istikrarlı bir kariyer işine geçme şansları daha düşüktür.

Daha çok kadının işgücünde yer alması eşitsizliği azaltıyor

Kadınlar, erkeklerle olan katılım, ödeme ve kariyer farklarının kapatılmasında ciddi bir ilerleme kaydettiler ve bu da eşitsizlikteki artışı frenledi. Ancak erkeklerle karşılaştırıldığında maaşlı bir işte çalışmaları %16 oranında daha az ihtimal dahilinde ve erkeklere göre de yaklaşık %16 daha az kazanıyorlar. Eğer çalışan kadınların bulunduğu hanelerin oranı 20-25 sene önceki düzeylerde kalsaydı gelir eşitsizliği ortalama olarak yaklaşık 1 Gini puanı artmış olurdu. Tam zamanlı ve göreceli olarak daha yüksek maaşlı işlerde çalışan kadınların payının artmış olması, 1 puanlık ilave bir fren etkisi yaptı.

Yüksek miktarda refah yoğunlaşması, yatırım fırsatlarını sınırlıyor

Gelire nispeten refahta daha fazla yoğunlaşma oluyor: ortalama olarak refah düzeyi en yüksek hanelerin %10'u toplam refahın yarısını elinde tutuyor, sonraki %50 ise neredeyse diğer yarısına ve en alttaki %40 ise %3'ün biraz üzerinde bir refaha sahip. Aynı zamanda borçsuzluğun ve/veya düşük varlık sahipliğinin üst düzeylerde kalması da, alt-orta sınıfın beşeri sermayeye veya diğer alanlara yatırım yapma kabiliyetini etkiliyor. Refahın yüksek miktarda yoğunlaşması, büyüme potansiyelini zayıflatabilir.

Yüksek miktarda eşitsizlikle mücadele ve herkese fırsat sağlanmasına dönük politika paketleri tasarlanması

Politika belirleyicilerin ellerinde, eşitsizlikteki artışla mücadele etmek ve herkese fırsat sağlamaya dönük bir dizi enstrüman ve araç bulunmaktadır. Bu gibi politika paketlerinin başarılı olması için kurumlara yönelik güçlü bir güven ve etkili sosyal diyalog temel önem taşır. Zengin ile yoksul arasındaki uçurumun daha da açılmasının durdurulması ve herkes için fırsatların teşvik edilmesi, başlıca dört alanda politika paketleri oluşturulmasını gerektiriyor:

- Kadınların ekonomik yaşama katılımı: Hükümetlerin işgücü piyasasında erkeklere ve kadınlara eşitsiz muamele yapılmasını ortadan kaldırmaya ve kadın istihdamının ve kariyer ilerleyişinin önündeki engelleri kaldırmaya yönelik politikalar izlemesi gerekiyor. Buna düşük maaşlı kadınların kazanç potansiyelinin yükseltilmesine ve cam tavan etkisinin ele alınmasına yönelik tedbirler dahildir.
- İstihdamın desteklenmesi ve yüksek kaliteli işler: Politikalarla iş alanlarına erişime ve işgücü piyasasının entegrasyonuna vurgu yapılması gerekiyor. Yapılan işlerin miktarına ve niteliğine dönük politikalara; kariyer ve yatırım imkanları açan işlere; çıkmaz sokak değil atlama taşı olan işlere odaklanmak gerekiyor. İşgücü piyasasındaki bölünmenin ele alınması da yapılan işlerin niteliğinin geliştirilmesinde ve eşitsizlikle mücadelede önemli bir unsur.
- Vasıflar ve eğitim: Eğitimdeki sosyo-ekonomik farklılıklarla mücadele edilmesinde ilk yıllara odaklanmanın yanısıra okul çağında çocukları olan ailelerin ihtiyaçlarına odaklanmak temel önem taşıyor. Vasıf kazanmış gençlerin işgücü piyasasına daha iyi giriş yapmaları için daha çok şey yapılması gerekiyor. Sürekli evrilen bir ekonomide, iş kuruluşlarının ve sendikaların daha yakından katılımıyla birlikte çalışma hayatı boyunca vasıfların sürekli geliştirilmesi için daha çok çaba gösterilmesi gerekiyor.
- Verimli bir yeniden gelir dağıtımı için vergi ve aktarım sistemleri: Vergiler ve aktarımlar yoluyla yeterli ölçüde tasarlanmış yeniden dağıtım, daha fazla eşitliğe ve daha fazla büyümeye katkı yapmanın güçlü bir aracıdır. Son yirmi otuz yılda, çalışma yaşının reel maaşlarla paralel gitmemesinden ve vergilerin daha az ilerici olmasından ötürü yeniden gelir dağıtımının etkinliği birçok ülkede zayıfladı. Daha müreffeh kişilerin ve aynı zamanda çok uluslu firmaların kendi vergi yükü

paylarını ödemelerinin politikalarla güvence altına alınması gerekiyor. Düşük gelir gruplarındaki geniş ölçekli ve kalıcı zararlar, iyi tasarlanmış gelir-desteği politikalarına ve karşı-döngüsel sosyal harcamalara yönelik ihtiyacın altını çiziyor.

© OECD

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevi'nden ücretsiz olarak temin edilebilir www.oecd.org/bookshop

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü, Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.
rights@oecd.org Faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2015), *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235120-en